

BELANGRIJKE JURIDISCHE KENNISGEVING Op de informatie op deze site is verklaring van afwijzing van aansprakelijkheid en een verklaring inzake het auteursrecht van toepassing.

ARREST VAN HET HOF (Vierde kamer)

8 november 2007 (*)

„Gewasbeschermingsmiddelen – Parallel invoer – Procedure voor vergunning voor in handel brengen – Toelaatbaarheid – Voorwaarden – Eerbiediging van evenredigheidsbeginsel”

In de gevoegde zaken C-260/06 en C-261/06,

betreffende verzoeken om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 234 EG, ingediend door de Cour d'appel de Montpellier (Frankrijk) bij beslissingen van 24 mei 2006, ingekomen bij het Hof op 15 juni 2006, in de strafzaken tegen

Daniel Escalier (C-260/06),

Jean Bonnarel (C-261/06),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Vierde kamer),

samengesteld als volgt: K. Lenaerts, kamerpresident, G. Arestis, E. Juhász, J. Malenovský en T. von Danwitz (rapporteur), rechters,

advocaat-generaal: V. Trstenjak,

griffier: R. Grass,

gelet op de opmerkingen van:

- D. Escalier en J. Bonnarel, vertegenwoordigd door J.-P. Montenot, avocat,
- de Franse regering, vertegenwoordigd door G. de Bergues en R. Loosli-Surrans als gemachtigden,
- de Griekse regering, vertegenwoordigd door G. Kanellopoulos en S. Papaioannou als gemachtigden,
- de Nederlandse regering, vertegenwoordigd door H. G. Sevenster als gemachtigde,
- de Finse regering, vertegenwoordigd door A. Guimaraes-Purokoski als gemachtigde,
- de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door B. Stromsky als gemachtigde,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 10 juli 2007,

het navolgende

Arrest

1 De verzoeken om een prejudiciële beslissing betreffen de uitlegging van de artikelen 28 EG en 30 EG en van richtlijn 91/414/EEG van de Raad van 15 juli 1991 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen (PB L 230, blz. 1; hierna: „richtlijn”).

- 2 Deze vragen zijn gesteld in het kader van strafzaken tegen D. Escalier en J. Bonnarel, die worden vervolgd voor de niet-naleving van de Franse regelgeving over het op de markt brengen, het bezit en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Toepasselijke bepalingen

Gemeenschapsregeling

- 3 Op grond van artikel 28 EG zijn kwantitatieve invoerbeperkingen en maatregelen van gelijke werking tussen de lidstaten verboden. Naar luid van artikel 30 EG zijn echter verboden of beperkingen van invoer tussen de lidstaten die worden gerechtvaardigd uit hoofde van met name de bescherming van de gezondheid en het leven van personen, dieren of planten toegestaan, vooropgesteld dat zij geen middel tot willekeurige discriminatie noch een verkapte beperking van de handel tussen de lidstaten vormen.
- 4 De richtlijn voert eenvormige regels in over de voorwaarden en de procedure voor de vergunning voor het in de handel brengen (hierna: „VHB”) van gewasbeschermingsmiddelen, alsmede de herziening en de intrekking daarvan. Zij beoogt niet alleen de harmonisatie van de voorwaarden en procedures voor toelating van deze producten, maar ook de verzekering van een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van mens en dier en het milieu tegen de dreigingen en risico's voortvloeiend uit slecht gecontroleerd gebruik van deze producten. Daarnaast beoogt de richtlijn, belemmeringen van het vrije verkeer van deze producten weg te nemen.
- 5 De richtlijn betreft met name de toelating, het op de markt brengen, het gebruik en de controle binnen de Europese Gemeenschap van gewasbeschermingsmiddelen in hun commerciële aanbestedingsvorm. Naar luid van artikel 2, punt 10, wordt onder „op de markt brengen” verstaan: iedere levering, al dan niet tegen betaling, met uitzondering van leveringen voor opslag en daaropvolgende verzending buiten het grondgebied van de Gemeenschap. Invoer op dit grondgebied wordt in het kader van deze richtlijn als op de markt brengen aangemerkt.
- 6 Artikel 3, lid 1, van de richtlijn bepaalt:
- „De lidstaten bepalen dat een gewas[beschermings]middel alleen op hun grondgebied op de markt mag worden gebracht en gebruikt, indien zij het betrokken gewasbeschermingsmiddel overeenkomstig deze richtlijn hebben toegelaten [...]”
- 7 Artikel 4 van de richtlijn stelt met name de voorwaarden vast waaraan een gewasbeschermingsmiddel moet voldoen om te kunnen worden toegelaten. Op grond van ditzelfde artikel moeten in de toelatingen de eisen inzake het op de markt brengen en het gebruik van het product worden omschreven en worden de toelatingen slechts voor een bepaalde, door de lidstaten vastgestelde termijn van ten hoogste tien jaar verstrekt. Zij kunnen te allen tijde worden herzien en moeten onder bepaalde voorwaarden worden ingetrokken. Wanneer een lidstaat een VHB intrekt, dient hij de houder daarvan onverwijld in kennis te stellen.
- 8 Daarnaast voorziet de richtlijn, in de artikelen 3, lid 4, en 16, in een specifieke controle van de indeling, de verpakking en de etikettering van elk product. Zo moet de etikettering van de verpakking van een gewasbeschermingsmiddel op grond van artikel 16, lid 1, van de richtlijn met name duidelijk leesbaar en onuitwisbaar vermelden: de handelsbenaming of de omschrijving van het gewasbeschermingsmiddel, de naam en het adres van de houder van de VHB, het toelatingsnummer ervan, evenals een groot aantal aanduidingen betreffende het product en het gebruik ervan, zoals bijvoorbeeld de aard van eventuele bijzondere gevaren voor mens, dier of milieu en veiligheidsadviezen voor hun bescherming, het gebruik waarvoor het gewasbeschermingsmiddel is toegelaten en de specifieke voorwaarden waaronder het product mag worden gebruikt en de gebruiksaanwijzingen.
- 9 Een lidstaat waarbij een VHB-aanvraag wordt ingediend voor een reeds in een andere lidstaat toegelaten gewasbeschermingsmiddel, is op grond van artikel 10, lid 1, van de richtlijn gehouden om onder bepaalde voorwaarden en behoudens uitzondering geen herhaling te eisen van de proeven en analyses die reeds zijn uitgevoerd.
- 10 Artikel 17, lid 1, van de richtlijn luidt:
- „De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat op de markt gebrachte

gewasbeschermingsmiddelen en het gebruik ervan officieel worden gecontroleerd om na te gaan of zij aan de in deze richtlijn gestelde eisen voldoen en in het bijzonder of zij overeenkomen met de toelatingsvoorwaarden en informatie als vermeld op het etiket.”

Nationale regeling

- 11 Artikel L. 253-1 van de Code rural (landbouwwetboek) bepaalt:

„Het op de markt brengen, het gebruik en het bezit door de eindgebruiker van gewasbeschermingsmiddelen waarvoor geen vergunning voor het in de handel brengen is verleend, is verboden [...]”

- 12 De voorwaarden voor de afgifte van een VHB voor gewasbeschermingsmiddelen in Frankrijk zijn geregeld in besluit nr. 94-359 van 5 mei 1994 betreffende de controle van gewasbeschermingsmiddelen (JORF van 7 mei 1994, blz. 6683), vastgesteld ter omzetting in nationaal recht van de richtlijn.

- 13 Wetsbesluit nr. 2001-317 van 4 april 2001 tot invoering van een vereenvoudigde procedure voor de vergunning voor het in de handel brengen van gewasbeschermingsmiddelen afkomstig uit de Europese Economische Ruimte (JORF van 14 april 2001, blz. 5811), dat gecodificeerd is in de artikelen R. 253-52 tot en met R. 253-55 van de Code rural, bepaalt in artikel 1:

„De introductie op het nationale grondgebied van een uit de Europese Economische Ruimte afkomstig gewasbeschermingsmiddel waarvoor reeds een vergunning voor het in de handel brengen in overeenstemming met de richtlijn is afgegeven [...], en dat identiek is aan een product dat hierna zal worden aangeduid als ‚referentieproduct‘, is onder de volgende omstandigheden toegestaan:

Voor het referentieproduct moet door de minister van Landbouw een vergunning voor het in de handel brengen op grond van de bepalingen van de titels I, III en IV van bovengenoemd wetsbesluit van 5 mei 1994 zijn afgegeven.

De overeenstemming van het op het grondgebied geïntroduceerde product met het referentieproduct wordt beoordeeld aan de hand van de volgende drie criteria:

- gemeenschappelijke oorsprong van de twee producten in die zin dat zij zijn vervaardigd volgens dezelfde formule, door dezelfde onderneming of door verbonden ondernemingen of licentienemers;
- vervaardiging met gebruik van dezelfde werkzame stof of stoffen;
- vergelijkbare werking van de beide producten gelet op eventuele verschillen in de voor het gebruik van het product relevante agrarische, fytosanitaire en ecologische, met inbegrip van klimatologische, omstandigheden.”

- 14 Op grond van artikel 1 van het ministerieel besluit van 17 juli 2001 houdende toepassing van wetsbesluit nr. 2001-317 (JORF van 27 juli 2001, blz. 12091), moet elke aanvrager van een VHB voor een gewasbeschermingsmiddel afkomstig uit een staat van de Europese Economische Ruimte een dossier indienen bestaande uit een formulier waarop de gegevens genoemd in de bijlage bij dat wetsbesluit zijn aangegeven, een concept van de etikettering in het Frans van het product waarvoor om toelating voor het op de markt brengen ervan uit hoofde van parallelinvoer wordt verzocht, alsmede het originele etiket van het of de ingevoerde product(en).

- 15 De bijlage bij bedoeld wetsbesluit bepaalt dat de aanvrager van een VHB voor een dergelijk gewasbeschermingsmiddel ter ondersteuning van zijn aanvraag gegevens moet verstrekken met betrekking tot de identiteit van de importeur, de identiteit van het ingevoerde product en van het referentieproduct, het geclaimde gebruik van het product waarop de aanvraag ziet, alsmede de Franse identificatie en de voorgestelde handelsnaam voor het betrokken product in Frankrijk.

Hoofdgeding en prejudiciële vragen

- 16 Uit de verwijzingsbeslissing volgt dat bij de Franse gerechten strafrechtelijke vervolgingen zijn ingesteld tegen twee wijnbouwers, Escalier (zaak C-260/06) en Bonnarel (zaak C-261/06), aan wie

het bezit, met het oog op het gebruik ervan, van parasietenbestrijdingsmiddelen waarvoor geen VHB was afgegeven wordt verweten. Escalier wordt daarnaast verweten dat hij dergelijke producten heeft gebruikt, en Bonnarel dat hij heeft geweigerd deze producten te vernietigen. In beide zaken gaat het om producten die uit Spanje zijn ingevoerd.

17 In zijn vonnissen van 15 juni 2005 heeft het Tribunal de grande instance de Carcassonne de verdachten schuldig bevonden en ieder van hen veroordeeld tot een voorwaardelijke geldboete van 1 500 EUR. Escalier en Bonnarel hebben tegen deze vonnissen beroep ingesteld bij de Cour d'appel de Montpellier.

18 Zowel in eerste aanleg als voor de verwijzende rechter hebben Escalier en Bonnarel aangevoerd dat voor de betrokken producten reeds een VHB in Frankrijk is afgegeven ten voordele van andere importeurs of dat zij gelijksoortig zijn aan in die lidstaat toegestane referentieproducten. Zij betogen ook dat de vereenvoudigde VHB-procedure en de bepalingen van de Code rural op grond waarvan de vervolgingen tegen hen zijn ingesteld, niet kunnen worden toegepast op landbouwers die niet tot dergelijke invoer zijn overgegaan voor commerciële doeleinden, maar voor persoonlijke doeleinden. Bovendien zou bedoelde procedure niet in overeenstemming met het gemeenschapsrecht zijn, althans onevenredig zijn vanwege de zwaarte en de kosten ervan.

19 Zowel het Tribunal de grande instance de Carcassonne als de Cour d'appel de Montpellier hebben vastgesteld dat de vereenvoudigde VHB-procedure zoals gedefinieerd door de Franse wetgever tot doel heeft om ervoor te waken dat geen producten die een risico of gevaar voor mens, dier of het milieu inhouden op de markt worden gebracht. Volgens deze gerechten beoogt een dergelijke procedure het beginsel van het vrije verkeer binnen de Gemeenschap te verzoenen met de noodzaak ervoor te zorgen dat iedere lidstaat kan toezien op de bescherming van de volksgezondheid en het milieu, met name rekening houdend met de plaatselijke specifieke omstandigheden. Zij voegen hieraan toe dat de richtlijn geen onderscheid maakt tussen parallelimport voor commerciële doeleinden en die door particulieren, uitsluitend voor persoonlijk gebruik door deze laatsten.

20 Van oordeel dat voor de oplossing van de bij hem aanhangige geschillen eerst moet worden bepaald of de Franse regelgeving verenigbaar is met het gemeenschapsrecht, heeft de Cour d'appel de Montpellier de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende, in beide zaken C-260/06 en C-261/06 identiek verwoorde, prejudiciële vragen, gesteld:

„1) Wanneer een lidstaat de invoer van een gewasbeschermingsmiddel afkomstig uit een andere lidstaat, waar voor het product reeds een vergunning voor het in de handel brengen is afgegeven overeenkomstig de richtlijn vergunning voor het in de handel brengen, afhankelijk stelt van een vereenvoudigde procedure voor de [VHB], teneinde na te gaan of het ingevoerde product voldoet aan de voorwaarden voor overeenstemming die werden vastgesteld in het arrest [...] van 11 maart 1999, [British Agrochemicals Association, C-100/96, Jurispr. blz. I-1499,] mag deze lidstaat die vereenvoudigde vergunningprocedure dan toepassen op een marktdeelnemer wanneer:

- de invoerder een landbouwer is die het product uitsluitend invoert voor de – veelvuldige, maar kwantitatief beperkte – behoeften van zijn landbouwbedrijf, en het product dus niet in de handel brengt in de commerciële betekenis van dit begrip;
- de vereenvoudigde procedure voor de vergunning voor het in de handel brengen die geldt als invoervergunning, betrokken is op de persoon van iedere marktdeelnemer/distributeur die verplicht is het ingevoerde product aan te duiden met zijn eigen merk en een heffing van 800 EUR moet betalen?

2) Indien de eerste vraag ontkennend moet worden beantwoord, geldt het arrest [van 26 mei 2005, Commissie/Frankrijk, in zaak C-212/03, Jurispr. blz. I-4213], inzake de persoonlijke invoer van medicijnen door particulieren, dan mutatis mutandis voor het geval van gewasbeschermingsmiddelen die door landbouwers uitsluitend worden ingevoerd voor de behoeften van hun landbouwbedrijven?”

21 Bij beschikking van de president van het Hof van 12 juli 2006 zijn de zaken C-260/06 en C-261/06 voor de mondelinge en de schriftelijke behandeling en voor het arrest gevoegd.

Beantwoording van de prejudiciële vragen

De eerste vraag

- 22 Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of een lidstaat die de invoer van een gewasbeschermingsmiddel afkomstig uit een andere lidstaat, waar dit product is toegelaten, onderwerpt aan een vereenvoudigde VHB-procedure bedoeld om de overeenstemming ervan met een reeds in de lidstaat van invoer toegelaten referentieproduct te verifiëren, een dergelijke procedure verplicht kan stellen wanneer de marktdeelnemer een landbouwer is die het product enkel voor de behoeften van zijn landbouwbedrijf invoert, waarbij deze procedure gebonden is aan de persoon van elke marktdeelnemer en deze ertoe verplicht om het ingevoerde product aan te duiden met zijn eigen merk en zij leidt tot oplegging van een heffing van 800 EUR.
- 23 In dit verband moet worden opgemerkt dat het door de richtlijn ingevoerde systeem niet gebaseerd is op een verplichting tot wederzijdse erkenning door de lidstaten van de door andere lidstaten afgegeven VHB's voor gewasbeschermingsmiddelen, maar op een verplichting tot toelating van deze producten. De toelating valt onder de bevoegdheid van de lidstaten, die niet gebonden zijn aan door een andere lidstaat verstrekte VHB's.
- 24 Op grond van de beginselen genoemd in de richtlijn, meer bepaald in artikel 3, lid 1, en niettegenstaande de verdragsbepalingen inzake het vrije verkeer van goederen, mag geen enkel gewasbeschermingsmiddel in een lidstaat in de handel worden gebracht en gebruikt zonder dat eerst door de bevoegde autoriteit van die lidstaat overeenkomstig de richtlijn een VHB is afgegeven. Een dergelijk vereiste geldt zelfs als voor het product reeds een VHB is afgegeven door de bevoegde autoriteiten van een andere lidstaat, aangezien de richtlijn verlangt dat een voorafgaande toelating wordt verkregen van de bevoegde autoriteit van elke lidstaat waar een dergelijk product op de markt wordt gebracht en gebruikt (zie in die zin arrest van 17 september 1998, Harpegnies, C-400/96, Jurispr. blz. I-5121, punt 26).
- 25 Ingeval er echter in een lidstaat een VHB wordt aangevraagd voor een gewasbeschermingsmiddel dat reeds in een andere lidstaat is toegelaten, is de eerste lidstaat ingevolge artikel 10, lid 1, van de richtlijn gehouden om, onder bepaalde voorwaarden en behoudens uitzondering, geen herhaling te eisen van de proeven en analyses die reeds in die andere lidstaat zijn uitgevoerd, zodat de tijd en de kosten die met de verzameling van de vereiste gegevens gemoeid zijn, kunnen worden bespaard.
- 26 Hieruit volgt dat de ingevolge de richtlijn op een importeur van een gewasbeschermingsmiddel rustende verplichting om overeenkomstig de richtlijn een VHB aan te vragen alvorens dat product in een lidstaat ter beschikking te stellen van derden, in beginsel geen door artikel 28 EG verboden beperking van het intracommunautaire handelsverkeer kan vormen (zie, met betrekking tot geneesmiddelen, arresten van 11 december 2003, Deutscher Apothekerverband, C-322/01, Jurispr. blz. I-14887, punten 48, 52 en 53, en 29 april 2004, Commissie/Oostenrijk, C-150/00, Jurispr. blz. I-3887, punten 56 en 57). Deze vaststelling geldt ook voor het verbod om op het grondgebied van de lidstaat van invoer een product te gebruiken waarvoor geen voorafgaande toelating is afgegeven.
- 27 Bijgevolg mag een marktdeelnemer die een gewasbeschermingsmiddel heeft verworven dat afkomstig is uit een lidstaat, waar het met een door de bevoegde autoriteiten van die staat afgegeven VHB rechtmatig wordt verhandeld, dit product niet in een andere lidstaat met het oog op het op de markt brengen of het gebruik ervan invoeren zonder dat hij in deze laatste lidstaat over een regelmatig verstrekte VHB beschikt.
- 28 Wanneer daarentegen de invoer in een lidstaat van een gewasbeschermingsmiddel waarvoor in een andere lidstaat overeenkomstig de bepalingen van de richtlijn een VHB is verleend, parallelinvoer is ten opzichte van een gewasbeschermingsmiddel waarvoor in de lidstaat van invoer reeds een VHB is verleend, kunnen de bepalingen van de richtlijn betreffende de procedure voor de afgifte van een VHB geen toepassing vinden (zie, wat geneesmiddelen betreft, arrest van 12 november 1996, Smith & Nephew en Primecrown, C-201/94, Jurispr. blz. I-5819, punt 21, en, wat gewasbeschermingsmiddelen betreft, arrest British Agrochemicals Association, reeds aangehaald, punt 31). Op een dergelijke situatie zijn evenwel de verdragsbepalingen inzake het vrije verkeer van goederen van toepassing.
- 29 De lidstaten moeten evenwel nagaan of de invoer van een gewasbeschermingsmiddel waarvoor in een andere lidstaat een VHB is afgegeven, parallelinvoer oplevert ten opzichte van een product waarvoor in de lidstaat van invoer reeds een VHB is afgegeven, aangezien zij gehouden zijn de in de richtlijn vastgelegde verplichtingen en verboden na te leven (zie in die zin arrest British Agrochemicals Association, reeds aangehaald, punt 33).

- 30 In het geval dat het gewasbeschermingsmiddel moet worden beschouwd als reeds toegelaten in de lidstaat van invoer, moeten de bevoegde autoriteiten van die staat voor het betrokken product de VHB laten gelden die voor het reeds in de handel gebrachte product is afgegeven, tenzij overwegingen van doeltreffende bescherming van de gezondheid van mens en dier en het milieu zich daartegen verzetten (zie in die zin reeds aangehaalde arresten *Smith & Nephew* en *Primecrown*, punten 29 en 32, en *British Agrochemicals Association*, punt 36). Bijgevolg kan voor een product dat door middel van parallelinvoer op het grondgebied van een lidstaat wordt geïntroduceerd, noch automatisch, noch absoluut en onvoorwaardelijk de VHB gelden die is afgegeven voor een gewasbeschermingsmiddel dat in die lidstaat reeds op de markt is gebracht.
- 31 Ingeval het gewasbeschermingsmiddel niet kan worden geacht reeds te zijn toegelaten in de lidstaat van invoer, kan deze laatste voor dat product slechts een VHB afgeven met inachtneming van de in de richtlijn gestelde voorwaarden (zie reeds aangehaalde arresten *Smith & Nephew* en *Primecrown*, punt 30, en *British Agrochemicals Association*, punt 37) of het in de handel brengen of gebruik ervan verbieden.
- 32 Uit het voorgaande volgt dat de lidstaten gehouden zijn om de invoer van gewasbeschermingsmiddelen op hun grondgebied te onderwerpen aan een onderzoeksprocedure. Deze kan, zoals in het onderhavige geval, de vorm aannemen van een zogenoemde „vereenvoudigde” procedure, waarbij wordt nagegaan of voor het product een VHB moet worden afgegeven of dat het product kan worden beschouwd als reeds toegelaten in de lidstaat van invoer. Daartoe dienen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van invoer op verzoek van de belanghebbenden te onderzoeken, of zij voor het betrokken product een VHB kunnen doen gelden die is afgegeven voor een gewasbeschermingsmiddel dat in die staat reeds op de markt is gebracht.
- 33 Zoals de advocaat-generaal in de punten 40 tot en met 47 van haar conclusie opmerkt en zoals zowel de lidstaten die bij het Hof opmerkingen hebben ingediend als de Commissie van de Europese Gemeenschappen betogen, gelden deze vaststellingen ongeacht het oogmerk van de invoer en zijn zij derhalve ook van toepassing op landbouwers die de producten enkel voor de behoeften van hun landbouwbedrijf invoeren.
- 34 Indien de landbouwers waren vrijgesteld van de verplichting om zich aan de vereenvoudigde VHB-procedure te onderwerpen, zou de vraag of voor een product een VHB kan gelden die is afgegeven voor een ander gewasbeschermingsmiddel, enkel worden beoordeeld door de landbouwers. Gelet op de dwingende redenen van algemeen belang die met de bescherming van de gezondheid van mens en dier en het milieu samenhangen en gezien de overwegingen in punt 30 van het onderhavige arrest, kan deze beoordeling enkel worden overgelaten aan de bevoegde instanties van de lidstaat van invoer. Daarnaast beschikt een landbouwer niet in alle gevallen over de geschikte middelen om, buiten de daarvoor voorziene procedure om, een en ander op betrouwbare wijze te kunnen beoordelen.
- 35 Bovendien zou een dergelijke vrijstelling niet alleen indruisen tegen het door de richtlijn ingestelde systeem, volgens hetwelk voor het in de handel brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voorafgaande toelating moet worden gegeven, maar ook de doeltreffendheid ondermijnen van het controlemechanisme, dat onder meer krachtens de artikelen 3, lid 1, en 17 van de richtlijn aan de lidstaten is opgedragen.
- 36 Bijgevolg mag een lidstaat van een persoon die een op zijn grondgebied reeds toegestaan gewasbeschermingsmiddelen parallel wil invoeren, verlangen dat hij het product aan een vereenvoudigde VHB-procedure onderwerpt, ook indien deze importeur een landbouwer is die het product enkel voor de behoeften van zijn landbouwbedrijf invoert.
- 37 Wat betreft de verenigbaarheid met het gemeenschapsrecht van de persoonsgebondenheid van een VHB die in het kader van de vereenvoudigde procedure wordt afgegeven en de verplichting van de importeur om het parallel ingevoerde product met zijn eigen merk aan te duiden en een heffing van 800 EUR voor een dergelijke procedure te voldoen, moet eraan worden herinnerd dat de bevoegde nationale autoriteiten er zorg voor dienen te dragen dat de essentiële doelstelling van de gemeenschapsregeling, te weten de bescherming van de gezondheid van mens en dier en het milieu, strikt wordt geëerbiedigd. Ter bescherming van het vrije verkeer van goederen vereist het evenredigheidsbeginsel evenwel, dat de betrokken regelgeving slechts wordt toegepast voor zover zulks noodzakelijk is ter verwezenlijking van het rechtmatige streven, het milieu en de gezondheid van mens en dier te beschermen (arresten van 10 september 2002, *Ferring*, C-172/00, Jurispr. blz. I-6891, punt 34, en 1 april 2004, *Kohlpharma*, C-112/02, Jurispr. blz. I-3369, punt 14).

De persoonsgebondenheid van de VHB

- 38 Zoals de advocaat-generaal in de punten 49 en 50 van haar conclusie uiteen heeft gezet en zoals de Nederlandse en de Finse regering opmerken, kan de persoonsgebondenheid van de VHB, gelet op het feit dat gewasbeschermingsmiddelen gevaarlijke producten zijn en dat aan het gebruik ervan risico's verbonden zijn, haar rechtvaardiging vinden in de noodzaak om op doeltreffende en betrouwbare wijze te verifiëren dat aan de vereisten van de richtlijn is voldaan.
- 39 De doelstelling dat op het grondgebied van een lidstaat van gewasbeschermingsmiddelen geen gebruik mag worden gemaakt zonder dat zij aan een door de bevoegde autoriteiten van een lidstaat uitgevoerde controleprocedure zijn onderworpen, en dat dat gebruik onder de in een VHB gestelde voorwaarden moet plaatsvinden, kan enkel worden gerealiseerd indien iedere marktdeelnemer zich aan een vereenvoudigde VHB-procedure moet onderwerpen, of hij nu het voornemen heeft om het ingevoerde product ter beschikking van derden te stellen of om het te gebruiken voor zijn eigen behoeften.
- 40 Indien in het kader van parallelinvoer de VHB enkel gebonden zou zijn aan het ingevoerde product en niet aan de persoon van de importeur, zou het aan deze laatste staan om de noodzakelijke verificaties te verrichten. Indien het de marktdeelnemers was toegestaan om een gewasbeschermingsmiddel dat reeds aan een vereenvoudigde VHB-procedure is onderworpen, ter beschikking van derden te stellen of te gebruiken zonder enige voorafgaande controle, zou zulks het gevaar voor onjuist gebruik of misbruik van dat product verhogen. Het zou immers niet zeker gesteld zijn dat de importeurs betrouwbare verificaties verrichten om na te gaan of en onder welke voorwaarde voor een parallel ingevoerd gewasbeschermingsmiddel een voor een ander product afgegeven VHB geldt. Daarnaast zou de naleving van de strikte regels inzake etikettering en verpakking van gewasbeschermingsmiddelen, die er met name op gericht zijn te verzekeren dat deze op de juiste wijze worden gebruikt, niet doeltreffend door de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat kunnen worden gecontroleerd.
- 41 Daarenboven kunnen VHB's opnieuw worden onderzocht en worden ingetrokken. Zoals zowel de advocaat-generaal in punt 50 van haar conclusie als de Franse regering hebben opgemerkt, moeten de lidstaten in dergelijke gevallen, afhankelijk van de reden voor de intrekking van de VHB, in staat zijn om alle betrokken producten die op hun grondgebied aanwezig zijn op korte termijn uit de markt te laten nemen. Dit zou niet het geval zijn indien de VHB niet persoonsgebonden was en de eerste parallelinvoer van een product aan de vereenvoudigde VHB-procedure was onderworpen.
- 42 Blijkens het voorgaande is het gerechtvaardigd dat een in het kader van een vereenvoudigde procedure afgegeven VHB persoonsgebonden is.
- 43 Bijgevolg kan een importeur aan een vereenvoudigde VHB-procedure worden onderworpen, ook indien voor het parallel ingevoerde product reeds een VHB is verstrekt voor een andere parallelimporteur. Zodra echter door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van invoer is vastgesteld dat dit product en een referentieproduct identiek zijn, mogen, gelet op het evenredigheidsbeginsel, de door de parallelimporteur in het kader van een vereenvoudigde VHB-procedure te nemen administratieve stappen niet meer omvatten dan de registratie van een VHB-aanvraag. Die aanvraag moet de aanduiding van het referentieproduct bevatten en de verbintenis om de in de VHB voor het referentieproduct opgenomen gebruiksvoorwaarden na te leven. De bevoegde instantie moet beslissen binnen een termijn die niet langer is dan strikt noodzakelijk is voor het onderzoek van deze aanvraag. De lengte van deze termijn kan worden beïnvloed door verificaties die in voorkomend geval noodzakelijk zijn indien deze instantie over aanwijzingen beschikt die doen vermoeden dat het parallel ingevoerde product kan worden gebruikt in omstandigheden die verschillen van die van het referentieproduct.

Verplichting om een merk aan te brengen

- 44 Aangaande de verplichting om op het parallel ingevoerde gewasbeschermingsmiddel het merk van de marktdeelnemer aan te brengen, betoogt de Franse regering, daarin gesteund door de Nederlandse regering, dat het Franse recht een dergelijke verplichting niet schept. Op grond van de bijlage bij het ministerieel besluit van 17 juli 2001 hoeft ter ondersteuning van een VHB-aanvraag enkel „de voorgestelde handelsnaam in Frankrijk van het product dat voorwerp van de aanvraag is” te worden voorgelegd.
- 45 In dit verband moet worden opgemerkt dat een dergelijke verplichting, of het nu gaat om de aanduiding van het betrokken product onder een handelsnaam of de aanduiding ervan met het merk

van de marktdeelnemer, noch geschikt noch noodzakelijk is om de doelstellingen van bescherming van de gezondheid van mens en dier en het milieu te bereiken in gevallen waarin parallelinvoer enkel plaatsvindt met het oog op het gebruik van een product voor de behoeften van het bedrijf van een landbouwer.

- 46 Hieruit volgt dat bedoelde verplichting in gevallen als in de hoofdgedingen aan de orde, niet kan worden gerechtvaardigd door overwegingen verband houdend met de bescherming van de gezondheid van mens en dier en het milieu en bijgevolg niet aan de belanghebbenden kan worden tegengeworpen.

Verplichting om heffing van 800 EUR te betalen

- 47 Aangaande de heffing die in geval van parallelinvoer van gewasbeschermingsmiddelen aan een marktdeelnemer wordt opgelegd in het kader van de vereenvoudigde procedure, betoogt de Franse regering dat het bedrag van 800 EUR wordt gerechtvaardigd door het feit dat de bevoegde instantie stelselmatig elk dossier onderzoekt en verificaties verricht bij de bevoegde instanties van de andere lidstaten.

- 48 Ook al is het juist dat het noodzakelijk kan zijn om bij de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van uitvoer verificaties te verrichten om te kunnen beoordelen of een gewasbeschermingsmiddel voldoende overeenstemming vertoont met een in de lidstaat van invoer reeds toegelaten referentieproduct, dan nog kan zulks gelet op het evenredigheidsbeginsel in beginsel niet gerechtvaardigd zijn voor elk van de VHB-aanvragen die voor datzelfde product worden ingediend en waarvoor een dergelijke toelating is afgegeven aan een andere marktdeelnemer. Zoals is vastgesteld in punt 43 van het onderhavige arrest, zouden in een dergelijk geval de administratieve stappen in beginsel niet verder moeten gaan dan de registratie van de VHB-aanvraag. Niettemin kan niet worden uitgesloten dat aanvullende verificaties noodzakelijk blijken te zijn indien de betrokken instantie redenen heeft om aan te nemen dat het product ten aanzien waarvan het voornemen tot parallelinvoer bestaat, onder andere omstandigheden dan die van het referentieproduct kan worden gebruikt en het risico bestaat dat de vereisten voor het in de handel brengen en het gebruik ervan, vastgesteld in de voor dat product afgegeven VHB, door de parallelimporteur niet zullen worden nageleefd. Bijgevolg kan een vereenvoudigde VHB-procedure, al naargelang de noodzakelijke stappen, voor de bevoegde instanties kosten meebrengen die per geval verschillen.

- 49 Het bedrag van de heffing die een parallelimporteur van gewasbeschermingsmiddelen in het kader van de vereenvoudigde VHB-procedure wordt opgelegd, moet in verhouding staan tot de kosten van de voor het onderzoek van de VHB-aanvraag noodzakelijke verificaties of administratieve stappen. Dit vereiste kan echter niet uitsluiten dat deze kosten forfaitair worden berekend, zolang de lidstaten het evenredigheidsbeginsel eerbiedigen. Het staat aan de nationale rechter om in het licht van alle omstandigheden van het geval te beoordelen of aan dit vereiste is voldaan.

- 50 In die omstandigheden moet op de eerste vraag worden geantwoord dat een lidstaat de parallelinvoer van een gewasbeschermingsmiddel uit een andere lidstaat, waar voor het product reeds een VHB is afgegeven, aan een vereenvoudigde VHB-procedure mag onderwerpen, wanneer een landbouwer het product enkel invoert voor de behoeften van zijn bedrijf, waarbij de aldus afgegeven VHB gebonden is aan de persoon van de betrokken marktdeelnemer. Aan deze toelating kan niet de voorwaarde worden gekoppeld dat het ingevoerde product wordt aangeduid met het eigen merk van de betrokken marktdeelnemer, wanneer deze laatste een landbouwer is die enkel voor de behoeften van zijn eigen bedrijf tot de parallelinvoer overgaat. Voor deze toelating mag geen heffing worden geïnd die niet in verhouding staat tot de kosten van de voor het onderzoek van de vergunningaanvraag noodzakelijke controle en administratieve stappen. Een forfaitaire berekening van die kosten is evenwel toegestaan mits het evenredigheidsbeginsel wordt geëerbiedigd.

Tweede vraag

- 51 Met zijn tweede vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of het reeds aangehaalde arrest Commissie/Frankrijk ook kan worden toegepast op parallelinvoer van gewasbeschermingsmiddelen door landbouwers voor de enkele behoefte van hun bedrijf. Bedoeld arrest betreft de verenigbaarheid met de verdragsbepalingen inzake het vrije verkeer van goederen van een Franse regeling betreffende niet door middel van persoonlijk vervoer verrichte persoonlijke invoer van in Frankrijk volgens de regels voorgeschreven geneesmiddelen.

- 52 Gelet op het bevestigend antwoord op de eerste vraag hoeft de tweede vraag van de verwijzende rechter niet te worden beantwoord.

Kosten

- 53 Ten aanzien van de partijen in de hoofdgedingen is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de verwijzende rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen. De door anderen wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakte kosten komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Het Hof van Justitie (Vierde kamer) verklaart voor recht:

Een lidstaat mag de parallelinvoer van een gewasbeschermingsmiddel uit een andere lidstaat, waar voor het product reeds een vergunning voor het in de handel brengen is afgegeven, aan een vereenvoudigde procedure voor een dergelijke vergunning onderwerpen, wanneer een landbouwer het product enkel invoert voor de behoeften van zijn bedrijf, waarbij de aldus afgegeven vergunning voor het in de handel brengen gebonden is aan de persoon van de betrokken marktdeelnemer. Aan deze toelating kan niet de voorwaarde worden gekoppeld dat het ingevoerde product wordt aangeduid met het eigen merk van de betrokken marktdeelnemer, wanneer deze laatste een landbouwer is die enkel voor de behoeften van zijn eigen bedrijf tot de parallelinvoer overgaat. Voor deze toelating mag geen heffing worden geïnd die niet in verhouding staat tot de kosten van de voor het onderzoek van de vergunningaanvraag noodzakelijke controle en administratieve stappen. Een forfaitaire berekening van die kosten is evenwel toegestaan mits het evenredigheidsbeginsel wordt geëerbiedigd.

ondertekeningen

* Procestaal: Frans.